האומר ערך כלי עלי נותן דמיו. בפ״ק דערכין (דף ה.) מוקי לה כר׳ מאיר דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה ותימה דבפרק השולח (גיטין דף לח: ושם[1]) אמר רב המקדיש עבדו יצא לחירות מאי טעמא גופיה לא קדיש כו׳ משמע התם דהיינו דלא כר״מ דלדידי׳ קדוש לדמיו ונראה דההיא דערכין אליבא דר׳ מאיר קאמר רב וליה לא סבירא ליה וכן משמע התם (ערכין דף ה.) דפריך לר״מ פשיטא ואי אתא למימר דסבר כר׳ מאיר מאי פריך פשיטא אלא משמע דלא סבר כרבי מאיר אלא קאמר דלר״מ נותן דמיו א״נ איכא ב׳ ליפני דרב בגיטין (דף לח:) חד במקדיש וחד במפקיר:

אדם מי קדוש. וא״ת ולוקמא בעבד דקדוש כדאמרינן בסמוך דמועלין בשערו ואמר בהשולח (שם) המקדיש נכסיו והיו בהם עבדים אין הגזברים רשאין להוציאם לחירות וי״ל דאדם לא משמע ליה דקאי אעבד אי נמי הכא פריך אליבא דרב דאמר (שם) המקדיש עבדו יצא לחירות[2]:

שער העומד ליגזוז. אף על גב דמעילה ילפינן מתרומה ולענין תרומה לא אמרינן כל העומד לקצור כקצור דמי דלענין המי לא ילפינן מתרומה דתמעול מעל ריבה כדדרשינן במעילה (דף יח:) לגבי כמה דברים:

אין מועלין. כאן משמע דאין מעילה במחובר ובהדיא אמרי׳ הכי במסכת מעילה (דף יד:) וקשה לפי׳ רשב״ם דבפ׳ המוכר את הספינה (ב״ב דף עט. ושם) גבי מקדיש דקתני מועלין בדור ופי׳ כגון שהגיע חפצים בדור ולא יתכן דהיינו מחובר אלא שעקר חוליא מן הדור והנה מתנה: **בענבים** העומדים ליבצר. תימה דבפרק נערה (כתובות דף נא: ושם) פריך גבי זיל הב ליה מתמרי דעל גודיא סוף סוף כל העומד לגזוז כגזוז דמי דלריכי לדיקלא קאמינא ומאי פריך והא רבנן דהכא ליתא להו הך סברא וי״ל דגבי בעל חוב מודה דלא גבי מדבר העומד לגזוז דלא סמכא דעתיה ועוד פר״ח דהתם פריך משום דבפרק הכונס (ב״ק דף נט:) פסיק רב כרבי שמעון דאמר אכלה פירות גמורים משלמת פירות גמורים ואין שמין אותן אגב שדה משמע דבגזורות דמיין:

אם אינו ענין לשוכב בו׳. ומהכא נמי בפ׳ ד׳ מיתות (לקמן דף נד:) ילפינן אזהרה לנשכב מה שוכב ענש והזהיר בו׳ ותימה ר׳ אבהו דפליג עלה התם כ״ג מנא לן וכן רבי שמעון דדרש מיניה התם (ד׳ ס.) דבני נח מוזהרים על כישוף מדאיתקש לשוכב עם בהמה וכן לבן עזאי דגמר מיניה דמכשף בסקילה בההוא פירקא (דף סז:) וי״ל דאי משום הקיש הל״ל קרא דאיש כי יתן את שכבתו בבהמה גבי מכשפה הלכך קרא דכל שוכב מיותר לנשכב כדדרשינן:

אימא

האומר ערך כלי זה עלי נותן דמיו מ״ט אדם יודע שאין ערך לכלי וגמר ואמר לשון דמים משום הכי נותן דמיו האי ערכין הממטלטלין ערכין של מטלטלין מיבעיא ליה תני ערכין של מטלטלין רב חסדא אמר אבימי במתפים מטלטלין לערכין האי ערכין הממטלטלין מטלטלין של ערכין מיבעי ליה תני מטלטלין של ערכין רבי אבהו אמר [1]באומר ערכי עלי בא כהן לגבות ממנו מטלטלין בשלשה קרקעות בעשרה אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא בשלמא לאפוקי מהקדש בעינן שלשה אלא לעיולי להקדש שלשה למה לי א״ל סברא הוא מה לי עיולי מה לי אפוקי אפוקי מ״ט דילמא טעי עיולי נמי דילמא טעי: רבי יהודה אומר כו׳: א״ל רב פפא לאביי בשלמא לר׳ יהודה היינו דכתיב [1]כהן אלא לרבנן כהן למה להו קשיא: הקרקעות תשעה וכהן: מנהני א״] מילי אמר שמואל [6]עשרה כהנים כתובין בפרשה חד לגופיה הנך הוי מיעוט אחר מיעוט [3]ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות דאפילו ט׳ ישראל ואחד כהן מתקיף לה רב הונא בריה דרב נתן אימא חמשה כהנים וחמשה ישראלים קשיא: ואדם כיוצא בהן: [3]אדם מי קדוש אמר ר׳ אבהו [2]באומר דמי עלי דתניא [2]האומר דמי עלי שמין אותו כעבד הנמכר בשוק ועבד אתקש לקרקעות בעי רבי אבין שער העומד ליגזוז בכמה [7]כגזוז דמי ובשלשה או כמחובר דמי ובעשרה [8]ד״ת״ש המקדיש את עבדו אין מועלין בו רשב״ג אומר מועלין בשערו וקיימא לן [4]דבשערו העומד ליגזוז פליגי ש״מ נימא הני תנאי כהני תנאי דתנן ר״מ [1]אומר יש דברים שהן בקרקע ואינן בקרקע ואין חכמים מודים לו כיצד עשר גפנים טעונות מסרתי לך והלה אומר אינן אלא חמש ר׳ מאיר מחייב וחכ״א [1]כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע [1]ואמר רבי יוסי בר חנינא בענבים העומדות ליבצר עסקינן מר סבר [1]כבצורות דמיין ומר סבר לאו כבצורות דמיין לא אפילו תימא ר׳ מאיר עד כאן לא קאמר רבי מאיר התם כל כמה דשבקה להו מיכחש כחשי [4]אבל שערו כל כמה דשבקה להו אשבוחי משבח: דיני נפשות כו׳: קא פסיק ותני [5]ל״ש רובע זכר ול״ש רובע נקבה בשלמא רובע נקבה דכתיב [2]והרגת את האשה ואת הבהמה אלא רובע זכר מנא לן דכתיב [3]כל שוכב עם בהמה מות יומת [6]אם אינו ענין לשוכב תניהו ענין לנשכב ואפקיה רחמנא בלשון שוכב לאקושי נשכב לשוכב מה שוכב הוא ובהמתו בעשרי׳ ושלשה אף נשכב הוא ובהמתו בעשרים ושלשה: [1]שור הנסקל בעשרים ושלשה: שנא׳ [4]השור יסקל וגם בעליו יומת כמיתת הבעלים כך מיתת השור: א״ל אביי לרבא ממאי דהאי וגם בעליו יומת לכמיתת בעלים כך מיתת השור הוא דאתא

אימא

מנלן דבעי כ״ג: **דכתיב כל שוכב וגו׳**. ומהאי נפקא לן באלבע מיתות [שם] לרובע זכר: **דאם אינו ענין**. לאדם הבא על הבהמה דהא קרא אחרינא כתיב (ויקרא כ) איש אשר יתן שכבתו וגו׳: **תניהו ענין לנשכב**. למביא בהמה עליו ומדאפקיה בלשון שוכב לידון כשוכב מה בא על הבהמה הוא והיא בכ״ג כדילפינן [לעיל ג.] מואת הבהמה תהרוגו (שם) דאיתקש בהמה לאדם אף מביא בהמה עליו שייהס בכ״ג:

אימא

מסורת הש״ס

6) מגילה כג: [לעיל יד:], 3) [יומא מג. וש״נ], 3) [מגילה כג:], 7) [מיר נא.], 8) גיטין לט., 1) ב״מ ק: גיטין לט. שבועות מב:, 1) [שבועות מנ.], 2) [לקמן נד:], 2) לשומן כל״ל. רש״ל, 1) דף לט. ד״ה הא מני], 5) [וע״ע תוס׳ מגילה כג: ד״ה ואדם],

הגהות מהר״ב רנשבורג

א) גמ׳ מנכ״מ אמר שמואל עשרה הכמיס. עי׳ ערכין דף יט ע״ב תוס׳ ד״ה אי דילמא כו׳:

מוסף רש״י

נותן דמיו. כמה שהוא ממכר בשוק (ערכין ה.). אדם יודע שאין ערך לכלי. דנפשות כתיב (שם). עשרה כהנים כתובין בפרשה. בפרשת הקדשות. שלשה בערכין ושלשה בבהמה ואדבעה בקרקעות, וכיון דמשלמי בהו עשרה בעינן עשרה גבלי (מגילה כג:). חד לגופיה. לענינו כהן (שם). אדם מי קדוש. והא אין ממכר בשוק כעבד לכן אין קדוש (תוס׳ שם בשם רש״י). ועבד איתקש לקרקעות. שנאמר והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה לעולם בהם תעבודו (מגילה כג:). יש דברים שהן בקרקע. מחוברין לקרקע ואינן בקרקע. דקי״ל אין נשבעין על הקרקעות, ועל גפנים הללו נשבעין בהולאת מקצת הטענה (גיטין לט). עשר גפנים טעונות מסרתי לך. לשמור בקרקעי (שם). ר׳ מאיר מחייב. שבועה (ב״מ ק:). הרי הוא בקרקע. ואין נשבעין עליהן (שם). אפילו תימא ר׳ מאיר. הא דקתני הכא אין מועלין בשערו כר״מ היא (גיטין לט.). אשבוחי משבח. הלכך לאו כגזוז דמי דצדיין צריך לחיבורו (שם).

רבינו חננאל

בקרקעות לפיכך צריך עשרה בני אדם בפדיונם. הקדישות נמי דמשלים בהו מנין ששה כהנים ליבעו ששה ועלתה בקושיא. הערכין המטלטלין בג׳ אוקמה רב גידל משמא דרב באומר ערך כלי עלי שצריך ג׳ לשומם וליתן דמיהן. ומתרץ ערכין של מטלטלין. ורב חסדא מתרץ לה מטלטלין של ערכין ובמתפיס לערכו מטלטלין. ור׳ אבהו מוקים לה באומר ערכי עלי בא כהן לגבות הימנו מטלטלין בג׳ קרקעות בעשרה. אסקנה דלרבנן דתנן בג׳ לית להו כהן כמו שאמרנו. הקרקעות תשעה וכהן מנא לן אמר שמואל עשרה כהנים כתובים בפרשה בזו שאמרנו למעלה חד לגופיה. אידך הוי מיעוט אחר מיעוט כלומר כהן ולא ישראל כהן ולא ישראל מיעוט ישראל עשרה פעמים בזו הפרשה. וקי״ל אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. כלומר אלו רצה הכתוב למעט ישראל היה כותב כהן פעם אחת ודיו. למה כתב עשרה פעמים לרבות אפילו כולן ישראל ואחד כהן. ואקשו אימא חמשה ישראל וחמשה כהנים ועלתה בקושיא: **ואדם** כיוצא בהן. אוקימנא באדם האומר דמי עלי שצריך עשרה לשומו כעבד כנעני וליתן דמיו ועבד הוא כקרקע דכתי׳ בהן בכנענים לרשת אחוזה וזה הואיל וצריך שומת דמים כעבד כנעני

עין משפט נר מצוה

קכג א ב מיי׳ פ״ח מהל׳ ערכין הלכה ב:
קכד ג מיי׳ שם פ״ח הלכה ט ממג עשין קכח:
קכה ד ה מיי׳ פ״ה מהלכות מעילה הלכה י:
קכו ו ז מיי׳ פ״ה מהל׳ טוען הלכה ד ממג עשין לא טוש״ע מ״מ סי׳ לא סעיף ב וש״ס:
קכז ח מיי׳ פ״ה מהל׳ מעילה הלכה י:
קכח ט י מיי׳ פ״ה מהל׳ סנהדרין הלכה ב:

תורה אור השלם

1. וְהֶעֱרִיךְ הַכֹּהֵן אֹתָהּ בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כְּעֶרְכְּךָ הַכֹּהֵן כֵּן יְהִיֶה:
ויקרא כז יב
2. וְאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרַב אֶל כָּל בְּהֵמָה לִרְבֹּעָה אֹתָהּ וְהָרַגְתָּ אֶת הָאִשָּׁה וְאֶת הַבְּהֵמָה מוֹת יוּמָתוּ דְּמֵיהֶם בָּם: ויקרא כ טז
3. כָּל שֹׁכֵב עִם בְּהֵמָה מוֹת יוּמָת: שמות כב יח
4. וְאִם שׁוֹר נַגָּח הוּא מִתְּמֹל שִׁלְשֹׁם וְהוּעַד בִּבְעָלָיו וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ וְהֲמִית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הַשּׁוֹר יִסָּקֵל וְגַם בְּעָלָיו יוּמָת: שמות כא כט

רבינו חננאל (המשך)

צריך עשרה. בעי׳ ר׳ אבין שערו העומד ליגזז כגזוז דמי ונפדה על פי ג׳ או דילמא כיון דמחובר בגופו כגופו דמי וצריך עשרה. ופשטי לה מהא המקדיש עבדו אין מועלין בו רבן [שמעון בן] גמליאל אומר מועלין בשערו. וקי״ל בשערו העומד ליגזז פליגי תנא קמא סבר הואיל וליגזז עומד לא מיקדש עמו כי כגזוז דמי לפיכך הנהנה ממנו אין מועל. 6) ורשב״ג סבר לאו כגזוז דמי לימא כי הני תנאי דתנן בפרק שבועות הדיינין ר״מ אומר יש דברים שהן בקרקע כו׳ ר׳ מאיר כת״ק ורשב״ג כחכמים ואמרינן אפי׳ תימא ר״מ כרשב״ג אימור דאמר ר״מ בענבים דכיון דעבדי ליבצר כל מה דמשתתו בקרקע כחשי ויבשי אבל הכא בשערו דכמה דשביק ליה שבח הרי הוא כגופו. תני (בתוספתא פ״ו) רשב״ג ור׳ אלעזר בר׳ צדוק אומרים אין מעברין השנה ואין עושין כל צרכי צבור אלא על תנאי כדי שיקבלו רוב צבור עליהן ומפורש (בגמ׳ בע״ז פ״ב) [בפירקין הל׳ ב׳]: **ירושלמי** רב הונא הוה ידע שהדותא לההוא גברא אתו בעי מידון קמיה וכפר ביה ושרא רב הונא גרמיה מההוא דינא ואזל ואסהיד עליה קומי ב״ד חורין. א״ר יונתן ראה לשון שלימדני בן הנפח אלו אמר הרי השנה בעיבורה הייתי אומר אילו י״א יום שהחמה עודפת על הלבנה אלא הרי השנה מקודשת בעיבורה העיבור שהוסיפו לה חכמים ל׳ יום רב כהנא מדבית עלי קאתי והוו מאריך בצלותיה סגיא אמר כתיב אם יכופר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם. אבל מתכפר בתפלה. מעשה ועיברו השנה מג׳ רועי בקר. א״ר חלבו וב״ד הסכים עליהן. א״ר אלעזר והיתה ידי על הנביאים החוזים שוא והקוסמים כזב בסוד עמי לא יהיו זה סוד העיבור ובכתב בית ישראל לא יכתבו זה המינוי ואל אדמת ישראל לא יבואו זו ארץ ישראל. ר׳ אלעזר כד סליק לארץ ישראל אמר האי גבי חדא. כד מניניה בישיבה אמר הא תרתי. כדעייל לעיבור אמר הא תלת גבאי.

6) ל״ע נהי דכגופו דמי מ״מ בגופו נמי ליכא מעילה ומלוה לייסב.

אימא לקטלא הוא דאתא. תימה דמשמע דאי לקטלא אתא תו לא דרשינן מיניה כמיתת בעליס כך מיתת השור ותימה הא גבי רובע דדריש לעיל מדאיתקיש וכ"ת משום דחדא מיתה כתיב אתרוייהו דכתיב והרגת את האשה ואת הבהמה הא גבי שוכב דרשינן מדאיתקיש אע"ג דכתיב מיתה בכל חד באפי נפשיה ואיש כי יתן שכבתו בבהמה מות יומת וגו' וי"ל דהתם בהמה כתיב בתריה לאקשויי בהמה לאיש אבל הכא כתיב שור ברישא והדר בעלים לאקשויי בעלים לשור ולא שור לבעלים אי לאו משום דמייתר דלא איצטריך לגופיה וא"ת והא אכתי איצטריך יומת למיתה בידי שמים כדדרשינן באלו נערות (כתובות לז: ושם) לפי שמליגו מומתין בידי שמים נותנין ממון ומתכפר להם שנאמר ואם כופר יושת עליו וי"ל דאי למיתה בידי שמים לחוד אתא הל"ל ימות אבל יומת משמע בצ"ד לכך מוקמי ליה למיתה ממש או לכמיתת בעלים כך מיתת השור ומ"מ כי מוקמינן ליה לכמיתת בעלים כו' דרשינן נמי מיתה בידי שמים דאין מקרא יולא מידי פשוטו דמשמע דבעלים חייבין מיתה ועי"ל דה"פ ואימא לקטלא נמי הוא דאתא ולא למעוטי דרשה דכמיתת בעלים כך מיתת השור קא אתי דקדרשינן ליה נמי מדאיתקש: **שור** סיני בבמה. איש סיני לא קמיבעיא ליה כדמוכח בסמוך דדריש אם בהמה אם איש מה איש בכ"ג משמע דאיש פשיטא ליה אע"ג דאכתי לא מכתב קרא דושפטו העדה והלילו העדה (במדבר לה) מ"מ כיון דתקון יתרו סנהדראות סתמא דמילתא סנהדרי קטנה נמי לדיני נפשות תקון וא"ת ומאי קמיבעיא ליה משור סיני דמ"נ מינה מאי דהוה הוה

[1] וכן קשה בפ"ב דמסכת ע"ז (דף לד.) במה שימש משה כל ז' ימי המילואים ושמא מיבעי ליה למיסבר קראי כדאשכחן פ"ק דיומא (דף ה. ושם) גבי כיצד הלבישן: **מי** גמרי' שעה מדורות **או לא.** תימה הא אפילו דורות מדורות לא יליפינן לעיל דמיבעי לן קרא לרובע ונרבע ושור הנסקל וי"ל דהכא אית לן למילף טפי משום דכל דיני סקילה יליפינן לקמן מסיני בפרק נגמר הדין (דף מה.) מגיין שבדחייה הוא מ"ל ירה מגיין שבסקילה מ"ל סקול:

והברדלס. פ"ה פוטיי"ש ולא משמע כן דאותו אינו עז כל כך וכאן משמע שהוא עז ביותר וברכו להמית את האדם וכן בפרק אלו מציאות (ב"מ דף כד.) אמרי' המגיל מן האדם ומן הדוב כו' ובפ"ק דב"ק (טו: ושם) תנן הרי אלו מועדים ואפשר שהוא מין נחש דהא מפרש התם בגמ' (טז: ושם) דברדלס היינו אפא וגבוע זהו אפא וגבוע זהו אפעה שהרי גיא הגבועים מתרגמינן מישר אפעיא (שמואל ב׳ יג) וכתיב אפעה ושרף מעופף (ישעיה ל) ומיהו יש עדיין ברדלס אחר דהא בפ"ק דבכורות (דף מ.) חשיב אפעה לע' שנה ברדלס לג' שניס ואע"ג דחשיב לה התם בהדי זאב ואדי ע"כ לאו היינו הוא דהכא ודב"ק דהא מפרש התם דהיינו אפא דהוא אפעה ויתכן דהוא דבכורות הוא פוטיי"ש שפ"ה בכאן וכן הא דפ"ק דפסחים (דף ט.) אם חולדה וברדלס מצויין שם משמע שהיא חיה קטנה כעין חולדה:

ור' יוחנן אמר אע"פ שלא המיתו. אדר"א דמתני' קאי דקסבר [1] (אית) להם תרבות ואין להם בעליס ומימה דבפ"ק דב"ק (דף טו:) תנן ר"א אומר בזמן שהם בני תרבות אינן מועדים ואומר ר"ת דהתם גרס ר' אלעזר שמזכירו אחר ר"מ התם בגמרא והכא ר' אליעזר שהוא קודם ר"ע ומיהו אכתי קשה דהתם תנן והנחש מועד לעולם אליבא דר"ע והכא קאמר ריש לקיש והוא שהמיתו אבל לא המיתו לא דיש להם תרבות ויש להם בעליס אפי' נחש ושמא יש לחלק דלענין דאין להורגן כל הקודם קאמר הכא דיש להם תרבות אפי' נחש אבל לא לענין מזק שלם ועוד אר"ת תרבות דהתם הוא שגידלם בביתו ותרבות דהכא [2] היינו בקשורים בשלשלאות כגון אדי בגוהרקי שלו דאין להורגם אלא כשהמיתו אפי' נחש [3]: **מאי** זכה זכה לעורן. במרובה (ב"ק דף פ: ושם) גבי חתול כולהו מודו דזכה לעורו: **תניא** כוותיה דר"ל. הא דלא חשיב הך בריש החולץ (יבמות דף לו. ושם) בהדי תלת דהלכה כר"ל משום דהכא אליבא דר"א פליגי: **מעשרה** עד ק'. הא דלמר חשיב עיר בק' ולמר בעשרה נראה דפליגי בקרא דעמוס ה' דכתיב העיר היוצאת אלף תשאיר מאה והיוצאת מאה תשאיר עשרה:

מה

עין משפט נר מצוה

קכט א ב מיי' פ"ה מהל' סנהדרין הלכה ב: קל ג שם הלכה ו [ופ"ד מהל' ע"ז הל' ג]: קלא ד מיי' פ"ד מהל' ע"ז הלכה ב סמג עשין כג:

רבינו חננאל

א"ר זעירא לוד מיהודה היא ומפני מה אין מעברין בה. מפני שהן גסי הרוח ומיעוטי תורה. הפך אפוי וחמא ר' אחא בן פזי א"ל איטה עבדתוני מבזה רבנן: **דיני** נפשות בכ"ג. הרובע והנרבע בכ"ג. קא פסיק ותני רובע לא שנא רובע זכר ולא שנא רובע נקבה דמשמע כל רובע בין אשה שהביאה עליה בהמה בין איש שהביא עליו בהמה מיתתן בכ"ג. בשלמא אשה כתיב בה והרגת את האשה ואת הבהמה אלא איש מנא לן. ופשטוה מדכתיב כל שוכב עם בהמה מות יומת דלא הוה צריך דכתיב ואיש אשר יתן שכבתו בבהמה מות יומת. כל שוכב למה נאמר לא בא אלא לנשכב ומדאפקיה רחמנא בלשון שוכב ש"מ מה שוכב הוא ובהמתו בכ"ג אף משכב הוא ובהמתו בעשרים ושלשה. שור הנסקל בעשרים [ושלשה] שנאמר השור יסקל וגם בעליו יומת מה מיתת בעליו בכ"ג אף מיתת השור בכ"ג ואסיקנא אבל למקטליה על רציחת בהמתו ליכא למימר הכי דכתיב ביה בהורג עצמו קרא אחרינא מות יומת המכה רוצח הוא למה לי. אלא ללמוד כי על רציחתו אתה הורגו ואי אתה הורגו על רציחת שורו: **הואב** והדוב והארי והנמר והברדלס והנחש מיתתן בכ"ג. ר' אלעזר אומר כל הקודם להורגן זכה. אמר ריש לקיש וזהן שהמיתו. אבל לא המיתו לא. אלמא קסבר יש להן תרבות ויש להן בעלים. ותניא כוותיה דריש לקיש והאי דקתני ר' אלעזר כל הקודם להורגו זכה. תנא בהדיא זכה לשמים. ובין תנא קמא ובין ר' עקיבא איכא בינייהו נחש. ר' עקיבא אומר נחש אינו בכ"ג. והא נמי דתנן בפרק ד' אבות נזיקין הזאב והארי והדוב והנמר והברדלס והנחש הרי אלו מועדין כו' ר' אלעזר אומר בזמן שהן כו'. ל) כריש לקיש דייקא: **אין** דנין את השבט אלא בב"ד של שבעים ואחד. אוקמא רבינא במסקנא בשבט שהודח ואע"ג דתניא עד כמה עושין עיר הנדחת מעשרה ועד מאה דברי ר' יאשיה ר' יונתן אומר ממאה ועד רובו של שבט. הני מילי לקטלא דלא קטלינן ליה אלא בסקילה כדין יחיד אבל בדינא דרבים בע"א דיינינן ליה.

ל) עי' בתוס' כאן ד"ה וכ"י דהכא רבי אליעזר ביו"ד אבל רבינו דגרס לעיל ר' אלעזר שפיר כתב דברים לקיש דייקא ודו"ק:

מסורת הש"ס

א) [לקמן נב: פד:], ב) [עי' תוס' מנחות יט: ד"ה ושמואל ועוד שם ט. ד"ה אלא שנה], ג) [לעיל ב., ד) [תוספ' פ"ג], ה) [לעיל ג.], ו) [ועי' מ"ש תוס' מגיגה ו: ד"ה מ"כ], ז) [ל"ל אין], ח) [וע"ע תוס' ב"ק טז: ד"ה ר"ל],

תורה אור השלם

1. אם בֶּפֶר יוּשַׁת עָלָיו וְנָתַן פִּדְיוֹן נַפְשׁוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר יוּשַׁת עָלָיו:
שמות כא ל
2. וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר לְנֶפֶשׁ רֹצֵחַ אֲשֶׁר הוּא רָשָׁע לָמוּת כִּי מוֹת יוּמָת:
במדבר לה לא
3. אוֹ בְאִיבָה הִכֶּהוּ בְיָדוֹ וַיָּמֹת מוֹת יוּמַת הַמַּכֶּה רֹצֵחַ הוּא גֹאֵל הַדָּם יְמִית אֶת הָרֹצֵחַ בְּפִגְעוֹ בוֹ:
במדבר לה כא
4. לֹא תִגֹּעַ בּוֹ יָד כִּי סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹ יָרֹה יִיָּרֶה אִם בְּהֵמָה אִם אִישׁ לֹא יִחְיֶה בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר:
שמות יט יג

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ור"י וכו' היינו בקשורים בשלשלאות. עי' ב"ק דף פ ע"ב תוס' ד"ה מותר:

לעזי רש"י

פוטייו"ש [פוטיי"ש]. חולדה.